

LEGAL ALERT

VÝBĚR Z PRÁVNÍCH AKTUALIT

Novela zákona č. 134/2016 Sb.,
o zadávání veřejných zakázek

Stav projednání novely zákona o zadávání veřejných zakázek v Poslanecké sněmovně

Vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh této novely dne 17. 6. 2022.

Výbory pro obranu a pro veřejnou správu a regionální rozvoj svými usneseními poslancům doporučily, aby vládní návrh zákona schválili (ve znění jimi navržených pozměňovacích návrhů).

Návrh zákona byl (v rámci 3. čtení) vrácen k opakování 2. čtení, kde následně prošel jak obecnou, tak podrobnou rozpravou.

Ve 3. čtení, které se konalo 24. března 2023, byl návrh zákona schválen a 11. dubna 2023 byl doručen Senátu, přičemž další projednávání je možné do 11. května 2023 (tj. do 30 dnů od doručení).

Nejdůležitější změny

Jedná se o novelu převážně legislativně technického a formálního charakteru. Doposud byl zákon novelizován pouze v omezeném rozsahu, a především v souvislosti se změnou souvisejících zákonů. Tato novela je tak komplexnější a má odstraňovat identifikované nedostatky nynější platné právní úpravy. Nejedná se však o zásadní koncepční změny procesu zadávání.

Hlavním smyslem navrhované úpravy je především:

1. odstranění nedostatků transpozice vytýkané České republikou Evropskou komisí,
2. zpřesnění některých institutů a vyjasnění některých pravidel,
3. snížení administrativní zátěže na straně zadavatelů i dodavatelů a
4. odstranění nepřiměřené přísnosti některých pravidel.

Úprava transpozice zadávacích směrnic

Předkládaný návrh odstraňuje nedostatky transpozice evropských zadávacích směrnic.

K upřesnění dochází, mimo jiné, v § 14 odst. 1 zákona, neboť v zadávacích směrnicích se za veřejné zakázky na dodávky považují zakázky, jejichž předmětem je pořízení výrobku, česká právní úprava však používá pojem věc. Pro toto zpřísnění oproti evropským směrnicím však nejsou věcné důvody. Z definice veřejné zakázky na dodávky se tudíž výslovně vyjímá pořízení cenných papírů nebo jiných investičních nástrojů, obchodního závodu, samostatné organizační složky závodu nebo podílu v obchodní korporaci.

Tím má být zdůrazněno, že za veřejnou zakázku se nepovažují případy, kdy záměrem zadavatele není pořízení konkrétních výrobků. Pokud tedy předmětem smlouvy bude pouze koupě, nájem nebo pacht věcí vyjmutých v poslední větě uvedeného odstavce 1, nebude se (na základě této výjimky z definice) jednat o veřejnou zakázku na dodávky. A co více, o veřejnou zakázku se nebude jednat vůbec.

Dále dochází například k úpravě § 19 odst. 3 zákona, který v nynější (doposud nenovelizované) podobě stanoví, že za veřejné zakázky, jejímž předmětem jsou pravidelně pořizované nebo trvající dodávky nebo služby, se nepovažují veřejné zakázky s takovým předmětem, jehož jednotková cena je v průběhu účetního období proměnlivá a zadavatel pořizuje takové dodávky či služby opakovaně, a to podle svých aktuálních potřeb.

Z důvodu správné transpozice evropských zadávacích směrnic je nutné omezit aplikaci výjimky podle uvedeného odstavce 3 pouze na podlimitní veřejné zakázky a veřejné zakázky malého rozsahu. V případě nadlimitních veřejných zakázek pravidelné povahy se tedy bude vždy postupovat podle odstavců 1 a 2 a zadavatel bude muset stanovit jejich předpokládanou hodnotu podle součtu předpokládaných hodnot dodávek nebo služeb stejného druhu minimálně za období podle odstavce 1 (tj. za 12 měsíců nebo účetní období, které je delší než 12 měsíců), bez ohledu na to, zda spolu funkčně souvisí či nikoli.

Pokud však zadavatel bude chtít uzavřít smlouvu na dobu kratší než 12 měsíců (tj. zpravidla bude chtít uzavírat větší množství krátkodobých smluv) a podle pravidel uvedených v odstavci 1 zjistí, že jejich celková cena nepřesahuje limit pro nadlimitní veřejnou zakázku, pravidlo o sčítání za minimálně 12 měsíců se neuplatní. Předpokládaná hodnota jednotlivých veřejných zakázek se určí podle pravidel v § 18 zákona (tedy zejména podle toho, zda tvoří či netvoří jeden funkční celek).

Další změny se týkají upřesnění pravidel pro písemnou komunikaci v zadávacím řízení. Zde je na základě odůvodněného stanoviska Evropské komise na několika místech výslovně vyžadováno předložení písemných dokumentů a ústní komunikace je v obecné rovině připuštěna pouze v případě nepodstatných sdělení. S tímto souvisí také změny provedené ve vztahu k předkládání dokladů prokazujících kvalifikaci vybraného dodavatele. Evropské právo vyžaduje, aby doklady, které jsou předkládány, byly aktuální.

Zpřesnění některých institutů a vyjasnění některých pravidel

V § 39 odst. 5 zákona se upřesňují dosavadní pravidla pro průběh

zadávacího řízení ve vztahu k ověřování věrohodnosti údajů, dokladů, vzorků nebo modelů poskytnutých účastníkem zadávacího řízení a k možnosti zadavatele opatřovat si je sám. Ověřování informací může probíhat v kterékoli fázi zadávacího řízení a může se týkat jakékoli informace poskytnuté dodavatelem. Zadavatel také může využít možnosti si údaje, doklady, vzorky nebo modely opatřit sám. Nemůže tak však učinit v případě, kdy budou předmětem hodnocení (jako takové musí být vždy předloženy účastníkem zadávacího řízení).

Zadavatel tak může například zjistit informace z obchodního rejstříku v případě, kdy dodavatel výpis z obchodního rejstříku, ani odkaz na něj, do nabídky nevložil. V takovém případě zadavatel nemusí zasílat dodavateli výzvu podle § 46 odst. 1 zákona, neboť k postupu podle výše zmiňovaného ustanovení je zadavatel zmocněn přímo ze zákona a nepotřebuje k němu souhlas či pověření dodavatele.

Snížení administrativní zátěže

Dále by mělo novelou dojít ke změnám, které přispějí ke snížení administrativní náročnosti procesu zadávání veřejných zakázek, a to zejména v souvislosti se zmírněním úpravy předkládání dokladů o kvalifikaci vybraného dodavatele před uzavřením smlouvy a se zrušením povinnosti uzavírat smlouvu v rámci elektronické formy komunikace.

Snížování administrativní zátěže je vhodným nástrojem k dosažení snížení transakčních nákladů na straně zadavatele i dodavatele, stejně tak může přispět i ke zrychlení procesu zadávání veřejných zakázek.

Konkrétně již nebude nutné Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) zasílat dokumentaci o zadávacím řízení, jelikož zadavatel bude nově oprávněn tuto dokumentaci Úřadu poskytnout prostřednictvím

certifikovaného elektronického nástroje. Zadavatel tedy nebude muset vyžadovat originály dokladů prokazujících kvalifikaci před uzavřením smlouvy.

Odstranění nepřiměřené přísnosti některých pravidel

Zde dochází především k úpravě institutů zadávací lhůty a jistoty. Jejich současná regulace se jeví být nepřiměřeně přísná, a to s přihlédnutím ke skutečnosti, že záruční listiny v případě složení jistoty formou bankovní záruky jsou již vystavovány v elektronické podobě.

Nadále již nebude vyžadováno předložení originálu bankovní záruky (z důvodu přechodu na elektronizaci zadávacího řízení). Také dojde ke zmírnění vylučování dodavatelů z důvodů neprokázání složení jistoty a nově bude na rozhodnutí zadavatele, zda k vyloučení přistoupí, či nikoli.

Dále mají být vyjasněna pravidla ve vztahu k předkládání dokladů prokazujících splnění kvalifikace, a to jak v rámci žádosti o účast, předběžných nabídek, či nabídek, tak pro případ dokladů předkládaných vybraným dodavatelem před podpisem smlouvy. Nebude nadále vyžadováno, aby byly vybraným dodavatelem vždy předloženy originály dokladů o jeho kvalifikaci (respektive, sám zadavatel bude oprávněn o tom rozhodnout).

Ve zjednodušeném režimu se navíc umožňuje i uzavření rámcové dohody. Ustanovení § 132 odst. 1 zákona stanoví, že rámcové dohody mohou být tedy uzavřeny ve všech režimech, tj. podlimitním, nadlimitním i (již zmíněném) zjednodušeném. Pro volbu režimu jsou určující obecné úpravy stanovené v § 24 až 26 a § 129 zákona. Pro určení nadlimitního a podlimitního režimu je rozhodující výše předpokládané hodnoty rámcové dohody (stanoví se podle § 26 odst. 1 zákona). Jedná-li se o veřejnou zakázku na sociální a jiné zvláštní služby uvedené v příloze č. 4, zadává se

rámcová dohoda ve zjednodušeném režimu.

Dochází také ke zpřesnění úpravy prokazování splnění podmínek účasti u dodavatelů přistupujících do zavedeného dynamického nákupního systému. Jako rozhodný okamžik pro účely posouzení se bude považovat okamžik podání žádosti o účast. V případě schválení tohoto návrhu bude také již jednoznačné, že tato úprava dopadá na všechny dodavatele zařazené v dynamickém nákupním systému, nikoliv pouze na nově přistupující.

U rámcových dohod a dynamickém nákupním systému je stanoveno nové pravidlo: pokud zadavatel v zadávacích podmínkách nestanoví jinak, musí dodavatel před podpisem smlouvy na veřejnou zakázku zadávanou ve zvláštním postupu předložit doklady o jeho kvalifikaci (nemá-li je zadavatel již k dispozici) spolu s písemným prohlášením o tom, že nedošlo ke změně údajů v nich obsažených.

Další změny

V § 9 odst. 3 zákona se zavádí následující právní fikce: uveřejňovací povinnosti stanovené tímto zákonem jsou splněny, pokud je při centralizovaném zadávání místo zadavatele splní centrální zadavatel. Touto úpravou má být umožněna větší pružnost při centralizovaném zadávání, kdy pro zúčastněné strany může být výhodnější, aby se dohodly, že uveřejňovací povinnosti stanovené zákonem bude plnit centrální zadavatel i v případech, kdy jednotlivé zakázky zadává samostatně zadavatel, který se účastní centralizovaného zadávání a který je tak ve smyslu odst. 2 odpovědný za splnění těchto povinností. Z materiálního pohledu není příliš podstatné, kdo uveřejňovací povinnosti splnil, pokud k řádnému uveřejnění ve skutečnosti došlo.

Ustanovení § 9 odst. 4 zákona dále přináší změnu, která sleduje vyšší pružnost pro

zadávaní podlimitních veřejných zakázek centrálními zadavateli. Zde již nebude potřeba stanovit okruh zúčastněných zadavatelů předem a bude tak možné, aby k uzavřené smlouvě přistupovali další zadavatelé. Nadále však bude nutné dodržet, aby i po přistoupení dalších zadavatelů nebyla překročena celková cena za plnění veřejné zakázky, která musí být stanovena předem v zadávací dokumentaci a být nižší než limit pro nadlimitní veřejné zakázky.

Dále byla, v § 105 odst. 2 zákona doplněna právní fikce rozšiřující (pro účely věty první) pojem vybraný dodavatel. Pokud zadavatel bude požadovat, aby určené významné činnosti při plnění veřejné zakázky byly plněny přímo vybraným dodavatelem, bude možné, aby je plnila i osoba, která je členem téhož koncernu, a to v případě, jestliže tato osoba nepodala v témže zadávacím řízení nabídku samostatně nebo společně s jinými dodavateli. Je třeba však mít na paměti, že tento člen koncernu, plnící významné činnosti vyhrazené pro vybraného dodavatele, musí stále splňovat základní způsobilost podle § 74 zákona, bez ohledu na to, zda je jeho prostřednictvím prokazována část kvalifikace, či nikoli.

Dále se doplňuje úprava (v § 109 odst. 3 a 4 zákona) poskytování údajů z nabídek podaných v elektronické podobě. Zadavatel bude povinen, a to do 5 pracovních dnů od doručení žádosti účastníka zadávacího řízení, sdělit nebo uveřejnit údaje z nabídek odpovídající číselně vyjádřitelným kritériím hodnocení. Tyto údaje se poskytují bez identifikačních údajů účastníků zadávacího řízení. Tato změna má za účel zejména poskytnout účastníkům zadávacího řízení informace, na základě kterých mohou odhadnout svou pozici v zadávacím řízení, což může být důležité z hlediska plánování jejich provozních kapacit. Z této povinnosti plynou samozřejmě také některé výjimky.

Zadavatel nemusí předmětné informace odeslat ani uveřejnit na profilu zadavatele, pokud by to znamenalo porušení jiného právního předpisu nebo by bylo v rozporu s veřejným zájmem, nebo by mohlo porušit právo dodavatele na ochranu obchodního tajemství či ovlivnit hospodářskou soutěž. Druhá výjimka se týká zadávacích řízení, v nichž si zadavatel vyhradil možnost konání elektronické aukce. Zde by poskytování informací o cenách či jiných číselně vyjádřitelných kritériích neplnilo účel, který daná změna sleduje.

Dále bude odstraněn 50% limit pro změnu smlouvy podle § 222 odst. 5 a 6 zákona, resp. hodnotu změny, a bude ponechána limitace změny smlouvy dle § 222 odst. 9 zákona, kde je maximální možný nárůst ceny veřejné zakázky v důsledku změn podle § 222 odst. 5 a 6 zákona limitován 30 %.

V případě jakýchkoliv dotazů nebo potřeby konzultace se na nás, prosím, neváhejte obrátit prostřednictvím e-mailové adresy info@sirokyzrzavecky.cz.

Tento dokument je možné užít pouze pro osobní potřebu. Jakékoliv užití tohoto dokumentu k jinému než zmíněnému účelu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování je bez souhlasu společnosti ŠIROKÝ ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o. („SZ“) zakázáno. Užitím tohoto dokumentu nevzniká mezi uživatelem a SZ žádný právní vztah, a zejména uživateli nevzniká žádné právo vůči SZ, vyplývající z užití tohoto dokumentu. Nabízení tohoto dokumentu k využití široké veřejnosti nepředstavuje poskytnutí právní porady ve smyslu zákona o advokacii. SZ není odpovědná za využití tohoto dokumentu bez její přímé asistence a revize konečného obsahu. Informace zde uvedené nejsou vyčerpávající, a proto nemohou být považovány za poskytnutí specifické právní rady.